

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	A Literatura e o seu Contorno Sociocultural		Código	613584112
Titulación	Mestrado Universitario en Literatura, Cultura e Diversidade (plan 2016)			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Valcarcel Lopez, Maria Eva	Correo electrónico	eva.valcarcel@udc.es	
Profesorado	Valcarcel Lopez, Maria Eva	Correo electrónico	eva.valcarcel@udc.es	
Web	cileccongresos.com			
Descrición xeral	Estudo da literatura en relación co contexto histórico no que se produce, impulsando unha reflexión en torno a historia e a ficción literaria e a súa interconexión en diferentes momentos da historia.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen ?Sesión maxistral (telemática síncrona ou asíncrona) ?Traballos tutelados ?Atención personalizada *Metodoloxías docentes que se modifican: Sustitúense as discusións dirixidas por atendimento de carácter grupal a través de Teams (por vía síncrona ou asíncrona) para a resolución de dúbidas respecto das lecturas obrigatorias. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado ?Correo electrónico ?Moodle ?Teams (con sesións síncronas ou asíncronas en virtude das necesidades e posibilidades do alumnado e profesorado). 4. Modificacións na avaliación Traballos tutelados (100%) En relación cos traballos tutelados valorarase: ? A adecuación metodolóxica das propostas de traballo. ? A orixinalidade e profundidade do contido. ? O dominio das aplicacións utilizadas na elaboración das propostas socioeducativas. ? O tratamento dunha linguaxe propia do contexto disciplinar. ? A utilización de fontes documentais (bibliografía básica) e complementarias/actuais. ? A presentación e a claridade da exposición *Observacións de avaliación: - Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente. - O alumnado que tivese dificultades para o seguimento da materia durante a aplicación deste plano de continxencia por motivos de saúde, de conciliación (coidado de menores ou maiores dependentes) ou de carencia de recursos técnicos, de espazo ou materiais, deberá porse en contacto co profesorado para arbitrar as condicións de flexibilización necesarias a fin de minimizar o impacto destas circunstancias no seu desempeño académico. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Non se realizarán cambios. Todos os materiais de traballo estarán ao dispor en acceso dixital a través de Moodle o correo electrónico.

Competencias do título

Código	Competencias do título
A1	Integrar os estudos literarios nun contexto cultural mais extenso que trascenda os límites dunha soa lingua e/ou nación, atendendo á diversidade cultural
A4	Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos
A8	Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma
A9	Aplicar as técnicas de análise cultural respetando os fundamentos ideolóxicos presentes en contextos diversos
A10	Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos
A12	Ser capaz de desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais
A13	Aplicar unha perspectiva comparatista de carácter transnacional e plurilingüístico aos estudos literarios, artísticos e culturais
A14	Adquirir a capacidade de xestionar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais
B3	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro
B4	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións(TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da vida
B6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñibles para resolver problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
B10	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C2	Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos
C3	Demostrar un compromiso ético coas desigualdades
C4	Promover o entendemento intercultural desde a comprensión da diversidade
C5	Integrar coñecementos de campos de estudos diversos
C6	Aplicar coñecementos e habilidades na resolución de problemas en entornos novos o non familiares en contextos interdisciplinares
C8	Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico
C9	Desenvolver habilidades de xestión da información para propósitos académicos e de investigación

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Integrar los estudios literarios en un contexto cultural más extenso que trascienda los límites de una sola lengua y /o nación, atendiendo a la diversidad cultural	AM1 AM4 AM8 AM9 AP1 AI1 AI2 AI3	BM3 BP1 BP3 BP4 BP5 BP7	CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CI2 CI3
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común	AM1 AM4 AM8 AM9 AP1 AI1 AI2 AI3	BM3 BP1 BP3 BP4 BP5 BP7	CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CI2 CI3

Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación	AM1	BM3	CM2
	AM4	BP1	CM3
	AM8	BP3	CM4
	AM9	BP4	CM5
	AP1	BP5	CM6
	AI1	BP7	CI2
	AI2		CI3
Desenvolver habilidades cognitivas avanzadas (capacidade de síntese, análise e pensamento crítico) relacionadas co desenvolvemento e a creación dun perfil investigador	AI3		
	AM1	BM3	CM2
	AM4	BP1	CM3
	AM8	BP3	CM4
	AM9	BP4	CM5
	AP1	BP5	CM6
	AI1	BP7	CI2
	AI2		CI3
	AI3		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción. Literatura e historia. Interpretación e creación da orde da historia a través da ficción.	1.1. A literatura como instrumento do poder. 1.2. Contextos histórico-literarios. 1.3. Prospección bibliográfica. 1.4. Consideracións críticas e historiográficas.
2. Obradoiro: estudo de casos. La obra de Jorge Edwards (Chile 1931): novelista, memorialista e cronista.	1. Persona non grata.(1973) 2. Adiós Poeta.(1990) 3. Los convidados de piedra.(1978) 3. Esclavos de la consigna (2018) 4. Los círculos morados (2012) 5. La última hermana (2016) 6. Oh Maligna (2019)

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 B6 B7 B14 B8 C7	10	0	10
Obradoiro	A1 B5 B14 C7	10	21	31
Traballos tutelados	A13 A4 A14 A10 A8 A9 A12 B4 B10 B3 C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9	0	33	33
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O profesor presentará contidos teórico-críticos pertinentes da materia obxecto de estudo.
Obradoiro	Mediante a combinación de diversas metodoloxías (discusión dirixida, ensaios críticos, resúmenes, etc.) o alumno levará a cabo distintas actividades relacionadas coa materia obxecto de estudio

Traballos tutelados	O/a alumno/a fará un traballo tutelado (previamente concertado co profesor) sobre algún aspecto hermenéutico pertinente á materia obxecto de estudo. Se valorará a orixinalidade, o pensamento crítico autónomo e o dominio do idioma castelán.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumno acudirá periódicamente a tutorías (presenciais, cando fose posible, ou telemáticas, en caso de confinamento por covid19) para aclarar dúbidas sobre a temática obxecto de estudo.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A13 A4 A14 A10 A8 A9 A12 B4 B10 B3 C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9	Valorarase a capacidade de comprensión e reflexión crítica do alumno en función dunha análise hermenéutica e histórico-social sobre un tema obxecto de estudo da asignatura, o razoamento ordenado da exposición, as referencias pertinentes á bibliografía e o uso correcto do idioma castelán.	50
Obradoiro	A1 B5 B14 C7	Os alumnos levarán a cabo os seguintes exercicios prácticos: 1. Reflexións críticas sobre temas pertinentes á lectura. 2. Análise de textos e contextos: interpretación crítica de diversas lecturas obxecto de estudo. Valorarase a capacidade de comprensión, a orixinalidade do plantexamento crítico, o rigor da análise, a claridade da exposición e o dominio do idioma castelán.	50

Observacións avaliación

En calquera das metodoloxías avaliábeis, é necesario obter unha cualificación mínima de catro sobre dez para superar a materia. Recibirán a cualificación de "Non Presentado" aqueles estudantes que non presenten en tempo e forma o traballo tutelado.

Na segunda oportunidade (convocatoria de Xullo), gardaranse as notas de todas as actividades superadas e proporáanse actividades alternativas ás que se fixeron nos obradoiros e non se superaron.

Os traballos e actividades entregaranse en tempo e forma e deberán cumprir as esixencias de corrección lingüística propias destes textos (ortografía, puntuación, precisión léxica, rexistro formal, discurso coherente e cohesionado, etc).

O estudantado con dispensa académica de asistencia a clases entregará o traballo tutelado e realizará actividades alternativas ás que se fagan nos obradoiros. Poderá adoptarse as adaptacións oportunas para o estudantado con necesidades específicas de aprendizaxe.

Na convocatoria adiantada de decembro, o sistema de avaliación será o mesmo que para as persoas con dispensa académica. O/A estudante deberá pórse en contacto co profesor no mes de outubro.

Será necesario polo menos un nivel de competencia lingüística en español B1 para cursar esta materia.

Se, no curso da avaliación, o profesorado tiver algunha dúbida razoable a propósito da autoría do traballo tutelado, poderá entrevistar ao alumnado durante a revisión de notas para verificar a mesma. Neste caso, a entrevista será grabada e servirá para revisar a nota.

Fontes de información

Bibliografía básica	1. Lecturas obrigadas: Será de obrigada lectura unha selección de fragmentos das obras do programa, aportada polo profesor. En canto a bibliografía secundaria, o profesor asesorará ao alumno sobre bibliografía específica e personalizada acorde coas súas necesidades.

Bibliografía complementaria	Obras de Jorge Edwards: Persona non grata, Barral Editores, Barcelona, 1973. Adiós poeta: Pablo Neruda y su tiempo, Tusquets, 1990. Los círculos morados, Lumen, 2012. Esclavos de la consigna, Lumen, 2018. Los convidados de piedra, Seix Barral, Barcelona, 1978. La última hermana, Acantilado, Barcelona, 2016. Oh, maligna, Acantilado, Barcelona, 2019. Bibliografía secundaria y recursos web: http://blogs.lasegunda.com/redaccion/columnistas-permanentes/edwards-jorge/ http://www.memoriachilena.gob.cl/602/w3-article-3471.html https://www.march.es/conferencias/antiores/voz.aspx?p1=22967&l=1 http://www.cervantesvirtual.com/obras-autor/edwards-jorge--0/0 http://www.cervantesvirtual.com/obras-autor/edwards-jorge--0/0 BIBLIOGRAFÍA Barthes, Roland et al. Lo verosímil. Buenos Aires: Editorial Tiempo Contemporáneo, 1970. Collingwood, Robin George. Idea de la Historia. México: FCE, 2004. Cruz, Nicolás. (Reseña) Viu, Antonia. Imaginar el pasado, decir el presente. La novela chilena (1985-2003) en Historia, núm. 42, vol.1, enero-junio 2009, pp.293-296. Domínguez Michael, Christopher. "Jorge Edwards o el arte de la casi novela" en Letras libres. México: Editorial Vuelta, 2012. Edwards, Jorge. Mito, historia y novela. Santiago de Chile: Biblioteca Nacional de la Academia Chilena de la Lengua, 1980. Edwards, Jorge. "Héroes desconocidos" en El País, 19 de agosto de 2010. Gallagher, David. "Edwards, Montaigne y los géneros híbridos" en Estudios Públicos. Santiago de Chile: CEP, 2012, pp.192-212. González Echevarría, Roberto. Mito y archivo. Una teoría de la novela latinoamericana. México: FCE, 2000. Matamoro, Blas, ed. Jorge Edwards. Madrid: Ediciones de Cultura Hispánica, 1988. Menton, Seymour. La nueva novela histórica de América Latina. México: FCE, 1993. Valcárcel, Eva, "La ficción de la historia. Teoría y práctica de la novela en Jorge Edwards", América sin nombre, 24, 2020, pp.111-122. Viu, Antonia. Imaginar el pasado, decir el presente. La novela chilena (1985-2003). Santiago de Chile. Ril Editores, 2007.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías